

Zbožštenie – cieľ nášho života

V našich bohoslužobných textoch sa neraz hovorí o zbožštení (*obožení, bohotvorění* - wЗбоже1ніи, боготворе1ніи). Žiaľ, staršie slovenské preklady sú často veľmi nepresné a akosi sa tomuto slovu vyhýbali (možno z obavy pred mylným chápaním). Akiste aj preto je učenie o zbožštení človeka u nás málo známe. Z celej plejády textov uvediem aspoň zopár:

„Svätý Duch je svetlo a život... očisťuje od hriechov, Boh a zbožšťujúci, Oheň z Ohňa pochádzajúci...” (Stichira na utierni sviatku Zostúpenia Svätého Ducha.)

„Darujúc nám veľké milosti, Presvätý Duch, zišiel na apoštolov ako božský, ako dobrý, ako všetko naplňujúci, ako zbožšťujúci, ako posväcujúci, ako všetko tvoriaci, vládnci a zvrchovaný.” (Kánon na povečeri Zostúpenia Svätého Ducha.)

„Príď k nám, Svätý Duchu, urobíš nás účastníkmi tvojej svätosti, bezvečerného svetla, božského života i najvoňavejšieho rozdávania, veď ty si rieka božstva, od Otca skrze Syna pochádzajúci.” (Kánon na povečeri Zostúpenia Svätého Ducha.)

„Kristus, náš pravý Boh, ktorý sa ponížil z Otcovho božského lona, zostúpil z neba na zem, prijal celú našu prirodzenosť a zbožštil ju, potom znova vystúpil na nebesia a zasadol po pravici Boha Otca; zoslal božského, svätého a spolupodstatného, spolumocného, spoluslávneho a spoluvečného Ducha na svojich svätých apoštolov a učeníkov a skrze neho ich osvietil a skrze nich (apoštolov) celý svet, na príhovor...” (Zostúpenie Svätého Ducha, prepustenie na večerni v nedeľu večer.)

„Neprestaň nás, ktorí ťa milujeme, naprávať a dvíhať k nebesiam, ty, ktorý si sa z nevýslovnej lásky k človeku stal človekom v lone Panny a zbožštil si človeka, ty, ktorý sedíš na prestole slávy s Otcom.” (Kánon nedeľnej polnočnice 2. hlasu.)

„Porodila si Slovo, rovnakočinné ako Otec, ktoré zbožštilo ľudskú prirodzenosť, toho pros...” (Kánon Bohorodičke 3. hlasu vo štvrtok na povečeri.)

Teológia zbožštenia človeka je základným kameňom teológie východných cirkví. Veľkým obdivovateľom tohto učenia cirkevných otcov bol aj rímsky pápež Ján Pavol II. Osobitne ho odporúča do našej pozornosti v apoštolskom liste *Oriente Lumen* (č. 5 a 6): „Účasť na trojičnom živote sa uskutočňuje prostredníctvom liturgie a osobitným

spôsobom v eucharistii, ktorá je tajomstvom zjednotenia s osláveným Kristovým telom a semenom nesmrteľnosti. Východná teológia prisudzuje celkom osobitné postavenie Svätému Duchu pri zbožšťovaní, a predovšetkým pri sviatostiach: mocou Svätého Ducha, ktorý prebýva v človeku, sa už tu na zemi začína proces zbožšťovania, stvorenie sa premieňa a nastoľuje sa Božie kráľovstvo. Náuka kappadóckých otcov o zbožšťovaní prešla do tradície všetkých východných cirkví a je súčasťou ich spoločného dedičstva. Toto sa dá zhrnúť v myšlienke, ktorú už na konci 2. storočia vyjadril sv. Irenej: Boh sa stal synom človeka, aby sa človek mohol stať synom Boha. Táto teológia zbožštenia ostáva jedným z objavov osobitne vzácnych východnému kresťanskému mysleniu.“ (č. 6) „Kresťan má cieľ participovať na Božej prirodzenosti skrze zjednotenie sa s tajomstvom svätej Trojice.“ (č. 6) Tento apoštolský list by som si dovoľil považovať za akýsi testament Jána Pavla II. pre nás, východných katolíkov. Asi nie náhodou sa v ňom venuje taká pozornosť teológii zbožštenia.

Ako teda máme dospieť k nášmu zbožšteniu? V prvom rade treba pripomenúť, že zbožštenie je dielom Svätého Ducha v nás. Zbožštenie je jeho darom, nie je výsledkom nášho úsilia, nemôžeme si ho sami „vyrobiť“. Ale naša spolupráca a snaha je samozrejme nevyhnutná. Prvým a najdostupnejším prostriedkom nášho zbožštenia je modlitba. Tá je prístupná pre každého, kdekoľvek a kedykoľvek. Preto Východ kladie taký dôraz na ustavičnú modlitbu, napríklad vo forme tzv. Ježišovej modlitby. Otcovia hovoria, že táto modlitba rozohrieva naše srdcia a naplňuje ich Božou láskou, robí nás účastnými na Božej láske a Božom živote. Modlitba samozrejme zahŕňa aj čítanie Svätého písma. Ďalšími prostriedkami nášho zbožštenia sú sväté tajomstvá (sviatosti), pôst, askéza, stráženie srdca, almužna a služba bližným – teda všetko, čo v nás podporuje a roznečuje lásku. Z týchto prostriedkov sa pristavme pri svätých tajomstvách (sviatostiach).

Krst je prameňom nového života v Kristovi, z ktorého vyviera celý kresťanský život. (KKC 1254) Je vstupnou bránou do života v Duchu, a teda zároveň aj podmienkou, aby sa mohlo uskutočniť naše zbožštenie. Svätý Symeon Nový Teológ (949-1022) hovorí: „Osobne pre veriaceho človeka počiatok zbožštenia bol daný vo svätom krste vďaka vteleniu Božieho Syna, preto krst je zárukou reálneho zbožštenia človeka.“

S krstom sa v našej cirkvi udeľuje hneď aj myropomazanie a eucharistia (tzv. iniciačné sviatosti). Zmyslom myropomazania je, aby bol Svätý Duch činný v našej osobe a pripodobňoval nás Kristovi Pánovi, obnovoval v nás jeho obraz, premieňal nás v Krista. Aj keď v tejto sviatosti dostávame Svätého Ducha najmä pre službu iným, predsa aj pre naše zbožštenie má veľký význam, lebo nás dokonalejšie spája s Cirkvou - Kristovým mystickým telom, dáva nám osobitnú silu Svätého Ducha a zveľadňuje jeho dary v nás. (KKC 1303, 1285)

Vrcholom svätých tajomstiev je eucharistia, keďže „účasť na trojičnom živote sa uskutočňuje prostredníctvom liturgie a osobitným spôsobom v eucharistii, ktorá je tajomstvom zjednotenia s osláveným Kristovým telom a semenom nesmrteľnosti.“ (Orientale Lumen 6) „Prijímanie Eucharistie prináša ako hlavné ovocie dôverné zjednotenie s Ježišom Kristom. Ved' Pán hovorí: «Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva

vo mne a ja v ňom» (Jn 6, 56). Život v Kristovi má svoj základ v eucharistickej hostine: «Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem z Otca, aj ten, čo mňa je, bude žiť zo mňa» (Jn 6, 57).“ (KKC 1391) Svätý Cyril Alexandrijský (370-444) hovorí: „*Eucharistia úplne premení na svoju kvalitu čiže v nesmrteľnosť toho, kto sa jej stáva účastným. Ako voda ohrievaná v kotli preberá vlastnosti ohňa, tak aj my skrze zmiešanie s pravým Životom strácame svoju prirodzenú slabosť a premieňame sa v Život.*“ Krásne to vystihuje aj sedalen z 8. hlasu v stredu na utierni: „*Drevo v Edene prinieslo kedysi horkosť, z dreva kríža však vyrástol sladký život, lebo Adam, keď jedol, spôsobil si porušenie, my však, keď sa sýtíme Kristovým telom, sme oživovaní a tajomne zbožšťovaní, prijímajúc večné Božie kráľovstvo. Preto s vierou voláme: Sláva, Slovo, tvojmu utrpeniu.*“

Mohli by sme ešte mnoho popísať aj o ďalších svätých tajomstvách (sviatostiach) a ich význame pre cieľ nášho života, naše zbožštenie. Spomenieme už len tajomstvo svätej spovede, v ktorej sa obnovuje naše priateľstvo, spoločenstvo s Bohom, bez ktorého je naše zbožštenie nemožné. Svätý Duch obnovuje a uzdravuje (csl. *iscil'ájet* - иЗсцэлсетъ) naše vnútro, obnovuje našu ľudskú prirodzenosť do pôvodného stavu pred pádom. Sv. Symeon Nový Teológ hovorí: „Zbožštenie sa dosahuje prostredníctvom pokánia a prijímania zbožšteného Kristovho Tela.“

Teológia zbožštenia je jadrom celej našej kresťanskej spirituality, a preto som sa rozhodol trochu ju priblížiť v tomto príspevku. Zbožštenie je cieľom nášho kresťanského života. Nestráčajme teda zo zreteľa svoj cieľ a snažme sa, aby Svätý Duch mohol v nás pôsobiť a premieňať nás, obnovovať Boží obraz v nás. Kiež by sme mali všetci čím dokonalejšiu účasť na živote presvätej Trojice už teraz tu na zemi a potom neskôr aj Dokonale v nebi.

www.grkat.nfo.sk autor - Andrej Škoviera.

Farské oznamy

Sväté liturgie – v nedele cez pôst budeme sláviť liturgie svätého Bazila veľkého, v soboty sväté liturgie Jána Zlatústeho. V stredu a piatky svätej štyridsiatnice budeme sláviť Liturgie vopred posvätených darov (LVPD) a ostatné dni v pôste budú večierne.

Víkend pre mladých – Na budúci víkend 26.3.2021 - 28.3.2021 sa v spolupráci všetkých troch našich gréckokatolíckych eparchií na Slovensku pripravuje online podujatie pre mládež s názvom ZJEDNOTENÍ.

Hlavná myšlienka: Modliť sa za mladých, spojené s vyjadrením blízkosti Cirkvi v ich životoch + ponúknuť duchovnú obnovu pred sviatkami Paschy a sprostredkovať stretnutie so svojim biskupom.

Spoločný program (v ONLINE priestore) bude prebiehať od piatka večera do nedele obeda. Bude spočívať v spoločných modlitbách s mladými a za mladých (s rôznych miest našej metropolie), katechézach a možnosťou duchovného rozhovoru, či poradne.

Na Kvetnú nedeľu poobede si každá eparchia pripravuje svoj vlastný program.

V našej BA eparchie to bude:

10:30 - v katedrálnom chráme v Bratislave bude sláviť sv. liturgiu vladyka Peter (cez TV Logos)

15:00 - zoom (online) stretnutie s vladykom Petrom - katechéza

16:00 - zoom (online) stretnutie mladých - rôzne aktivity

17:00 - modlitebná bodka (večiereň z katedrály - opäť cez TV Logos)

Pozvánky, podrobnejší program a možnosti pripojenia sa bude pre mladých zverejnený na web stránke našej eparchie a facebookovej stránke.

[Mládež Bratislavskej eparchie | Facebook](#)

My sa budeme modliť na Lazarovú sobotu 27.3. v noci o 23.00 polnočnicu z našej farskej kaplnky. Pôjdeme online cez facebook. Poprosil by som mladých nad trinásť cca, kto by sa chcel zapojiť do polnočnice na fare nech mi dá vedieť. Bolo by to pekné, ak by sa mohli modliť naozaj mladí za mladých.

Zbierka - mimoriadne bola vyhlásená KBS zbierka na pomoc prenasledovaným kresťanom a utečencom. V prílohe nájdete číslo účtu na ktoré môžete poslať svoj dar.

Takisto do konca marca prebieha jarná zbierka na Charitu, my konkrétne prispievame na našu gréckokatolícku do Prešova. Môžete priniesť svoj dar na faru alebo prispieť účtom. Už teraz veľká vďaka.

Časopis Slovo – vyzdvihnite si na fare časopis Slovo už č.6 a svätenú vodu, kto by potreboval. 😊.

Úloha na týždeň – napíš na akom dopravnom prostriedku vošiel Ježiš slávnostne do Jeruzalema a čím ho všetci vítali, čo mu kládli pod nohy? Teším sa na tvoje odpovede. (trnavagkc@gmail.com).

Stretnutie farskej rady – v utorok o 18.00 bude online stretnutie farskej rady. Link pošlem.

Daruj 2% - Aj tento rok máte možnosť darovať 2% z dane nášmu občianskemu združeniu Charis Trnava, ktorého úlohou je pomôcť pri tvorbe a financovaní rôznych projektov pre farnosť. Tlačivo si môžete vyzdvihnúť na fare, na stránke farnosti, prípadne si pomôžte s informáciami o občianskom združení, ktoré som posielal 31.1. v rámci liturgického programu.

Príspevky na chod farnosti – všetkým Vám, ktorý prispievate na účet našej farnosti, chcem srdečne poďakovať a vyprosujem Vám veľa požehnaní do Vašich rodín. Aj vďaka Vám môžeme platiť účty, nájmy a nutné nákupy na chod farnosti.

Gréckokatolícka cirkev Trnava

Liturgický program

<i>Deň</i>	<i>čas</i>		<i>Intencia</i>	<i>kde</i>
Streda 24.3. <i>Prepodobný Zachariáš</i>	17³⁰	Liturgia vopred posvätených Darov	+Edita - Šulganová	Kaplnka na fare
Štvrtok 25.3. <i>Zvestovanie presvätej Bohorodičky</i> <i>Prikázaný sviatok</i>	17³⁰	Večiereň s liturgiou sv. Jána Zlatoústeho	za farnosť	Kaplnka na fare
Piatok 26.3. <i>Zhromaždenie k archanielovi Gabrielovi</i>	17³⁰	Liturgia vopred posvätených Darov	Marián, Marián	Kaplnka na fare
<i>Sobota svätého a spravodlivého Lazára</i> 27.3.	23⁰⁰	Polnočnica za mladých		Kaplnka na fare
Kvetná Nedeľa 28.3. <i>prepodobný otec Hilarión a Štefan Divotvorca</i>	10⁰⁰	Svätá liturgia požehnanie ratolestí myrovanie	za farnosť	Kaplnka na fare
	17⁰⁰	Pôstna večiereň		Kaplnka na fare

*Pre vnútornú potrebu farností vydáva : Gréckokatolícka cirkev, farnosť Trnava,
M. Koperníka 32, 917 01 Trnava, o. František Fedorišin , farár, mobil 0911 711 304*